

ELŐSZÓ

Kedves Olvasó!

A kötet, melyet a kezében tartasz, összesen tizenöt érdekfeszítő és izgalmas novellát tartalmaz, melyeknek nagy része valós eseményeken alapszik. Ezt úgy kell elképzelni, hogy helytörténeti kutatásaim során ráakadtam egy-egy régi újságcikkre, majd ezeket aztán feldolgoztam, és szórakoztató irodalmi köntösbe bújtattam. Természetesen olyan történetek is vannak közöttük, melyek kizárólag az én elmeszűlésemet képezik, néhányat például a szó szoros értelmében megálmodtam. Az egyes novellákat olvasva nemcsak időutazáson vehetsz részt, de magadba szívhatod az ismert és kevésbé ismert települések ódon hangulatát is, amit igyekeztem a lehető leghitelesebben visszaadni. A könyv elolvasása után az alábbi kérdésekre kapsz majd választ:

Milyen veszély leselkedik a kolerajárvány elől menekülő, Abaúj vármegyei grófi családra, amely egy titokzatos völgy mélyén megbújó, elhagyatott fogadóban talál magának menedéket?

Vajon a koporsójából kikelt férfi holtteste fojtotta-e meg a menyasszonyát Borsod vármegye egyik eldugott falujában?

Valóban boszorkány tört rá egy ártatlan csecsemő életére Kassa nyomornegyedében?

Megtudják-e akadályozni a váci püspöki palota alkalmazottai, hogy a falak között bolyongó kísértet belebújjon

egykoron szeretett macskája testébe?

Sikerül-e kiűzni a lakosságot rettegésben tartó ördögöt az Abaúj-Torna vármegye déli csücskében található Pere községből?

Kinyomozza-e a postamesternő és egyben a közismert novellista, Bartóky Mária, hogy ki bontogatja fel a Tornára érkező csomagokat, és szedi ki belőlük az értékesebb tárgyakat?

Vajon önként dobta-e el életét a kassai Malomárookban talált fiatal nő, vagy valaki átsegítette a másvilágra?

Tényleg vámpír garázdálkodik Délkelet-Lengyelország egyik településén, vagy a vérszívó szörnyeteg csupán a megremült helybéliek képzeletének szüleménye?

Sikerül-e az árverés résztvevőinek kiszabadulniuk a vihar ostromolta, kísértetjárta házból Fiumében?

Milyen titkot rejt a nehéz sorsú bódvavendégi kocsmárosné?

Vajon van összefüggés a két férfi között, akik egy budapesti szálloda ugyanazon szobájában lettek öngyilkosok, még hozzá mindössze huszonnégy óra leforgása alatt?

Képes lesz-e a kolozsvári médium segíteni a hatóságoknak a havasrogozi gazdálkodó gyilkosának leleplezésében?

Magyarázatot tud-e adni az innsbrucki újságíró az osztrák Alpok csipkézett ormai között rejtőző vendégfogadó kísértetére?

Ellen tud-e állni a New York-i magánnyomozó az ő szolgálatait igénybe vevő özvegy bájainak?

Valóban a második világháború kitörésére figyelmeztetett a különös égi jel, vagy létezik rá tudományos magyarázat?

Engedd tehát, hogy időn és téren át elkalauzoljalak egy rejtélyekkel teli világba, ahol a valóság és a képzelet határai elmosódnak. Hidd el, nem fogod megbánni.

Tisztelettel
Surovec Róbert

A HALÁL ÁRNYÉKÁNAK VÖLGYÉBEN

I

Valahol Abaúj vármegye területén, 1831 augusztusa

A Tárnay grófi család kastélyában, melynek komor falai sötéten magasodtak a környező vidék fölé, nagy felfordulás honolt. A barokk stílusú bútorok és a hatalmas kristálycsillárok csendesesen kémltek a háznép zaklatottságát, amelyik most a lehető leggyorsabban elhagyni kényszerült ősi fészket.

A harmincas éveinek közepén járó gróf Tárnay István a tágas hallban járkált fel-alá, miközben a személyzet tagjait figyelte, amint azok a legszükségesebb holmijukat tartalmazó ládákat cipelték ki az épület előtt várakozó hintóhoz. Magas, délceg férfi volt, akinek testtartása és éles arcvonásai tekintélyt parancsoltak. Őszülő, hullámos haját hátrafésülte, orra alatt vastag, pedert bajusz húzódott, mélybarna szemében az elmúlt napok nehézségei tükröződtek. Öltözéke egyszerűbb volt a megszokottnál, mégis tükrözte nemesi mivoltát és rangját: hosszú, sötétkék dolmányt viselt, alatta fehér ing lapult, krémszínű nadrágját fekete bőrcsizmába tűrte. A közelgő veszély ellenére próbálta ugyan megőrizni hidegvérét, de nem túl nagy sikerrel.

Végre megpillantotta a nejét, Katalin grófnét, aki kecsesen és elszántan szaladt le a kastély díszes lépcsőjén, szorosan fogva két gyermeke kezét. A huszonnyolc éves nő karcsú testét bársonyból készült sötétzöld ruha fedte. Szív alakú

arcát keretező hosszú, világosbarna haja szabadon omlott a vállára, mivel a mozgalmas éjszaka közepette nem volt ideje feltűzni azt, ahogyan szokta. Aggodalommal teli szemei meleg kék színben ragyogtak, mintha a nyári égboltot hordozná magában.

A tízéves Mária és a hét esztendő András arcán mindvégig rémület ült. Nem tudták, mi történik, mivel az anyjuk csak néhány perce rángatta ki őket békés álmukból, azzal a magyarázattal, hogy azonnal el kell hagyniuk a kastélyt.

- A lázadók átverekedték magukat az örökön, így már a kertben vannak. Errefelé tartanak, és nagyon dühösek - mondta gróf Tárnay István, miután a neje és gyermekei leértek a lépcsőn.

- De hát mit vétettünk ellenük? - kérdezte kétségbeesetten a grófné.

- Mi semmit, de a tudatlanságuk sajnós meghaladja az értelmi képességeiket.

A kedvezőtlen helyzetet a Felvidéket megtizedelő kolera váltotta ki. Nem elég, hogy a járvány sorra szedte áldozatait, a pusztító csapáshoz még a nép zendülése is hozzájárult. Lelketlen bujtogatók ugyanis elhitették a gyámoltalan emberekkel, hogy a kolerát az urak terjesztik, miszerint megmérgezték a kutakat, hogy kiöljék a szegényeket. Ez a pletyka Kassán nyert táppontot, amikor a városi orvos a nemrégiben ismertté vált bizmutport rendelte el egy beteg gyermeknek, amelyik azonban elhunyt. A hiszékeny nép szentül hitte, hogy a por méreg volt, a vásárosok és kereskedők még

tovább terjesztették ezt a képtelen mesét, ami júliusban nyílt lázadásokhoz vezetett. Kezdetben Zemplén vármegye forrongott, majd augusztusban már Abaúj vármegye településein is uszították a népet az urak ellen. Nem vették figyelembe, hogy a kolera a gazdagok között is szedi áldozatait. A katonaság már úton volt Kassáról, hogy megfékezze a véres zendüléseket, de beletelik még egy kis időbe, mire a rendfenntartók ideérnek. Addig viszont a Tárnay család nem várhatott, mert a lázadók már az életükre törtek.

A gróf nejével és gyermekeivel együtt kivonult a szögletes saroktornyokkal ellátott, emeletes kastély teraszára, ahonnan a sötétben úszó kert távolabbi részeiben megpillantották a fáklyák fényét. A vasvillákkal felszerelt felbőszült tömeg közeledett, így a menekülésük nem túrt halasztást. Beszálltak a felpakolt hintó kabinjába, a kocsis a lovak közé csapott, majd ellenkező irányba indultak, a kert északi kijáratára felé; remélték, azt nem torlaszolták el a lázadók. A grófi család hintóját két konflis és egy szekér kísérte, melyeken a személyzet utazott.

Néhány perc elteltével a távolban sejtelmes, vöröses fény tűnt fel, amely egyre erősebben vibrált a fák között. Az éjszakai égbolton ragyogó csillagok felé sűrű füstoszlop gomolygott.

- Az ott mi? - kérdezte a nagy kerek szemekkel rendelkező András, aki még mindig remegett a félelemtől.

A szülei nem válaszoltak, ehelyett az anyja magához húzta őt, és szorosán átölelte. Nem akarták elárulni neki,

hogy a kastélyukat lobbantották lángra éppen.

- Mi lesz velünk? Hová megyünk? - kérdezte Mária, ki-
nek arcából végtelen értelem sugárzott.

- Most elutazunk egy távolabbi helyre - felelte a vele
szemben ülő apja, aki tudta, felesleges hazudni a lányának.
- Nem esik bántódásunk. Együtt maradunk, és közösen át-
vészeli ezt a rossz időszakot. Utána minden olyan lesz,
mint régen.

Tárnay István azonban még nem sejtette, hogy eme kije-
lentéssel milyen nagyot tévedett.

II

Már órák óta úton voltak, csak rövid időre álltak meg, hogy
a lovak kifújhassák magukat. Igyekeztek elkerülni a kisebb-
nagyobb településeket, melyek utcáit kolerában szenvedő
betegek és annak áldozatául esett személyek holtteste borít-
tották. A kocsikaraván most egy sűrű erdőn keresztül haladt
át. A magasra nyúló fák ágai szinte összefonódtak a fejük
fölött, a lenyugvó nap bíborszínű sugarai a lombokon át-
törve pedig sejtelmes árnyékokat vetettek a földes útra. Aho-
gyan az erdő hangja az este leszálltával fokozatosan csende-
sedett, a lovak patáinak tompa dobogása és a kocsik kereke-
inek zörgése egyre hangosabbnak tűnt.

A karaván utolsó szekere hirtelen megbillent, majd rop-
panó hang következtében letört a bal hátsó kereke. A bakon
ülő Elek János, aki melleleg a grófi család lovásza volt, meg-
állította a fogatot vontató csődört, majd a többi kocsi után

kiáltott, de azok túl messze voltak ahhoz, hogy meghallják, így tovább haladtak előre. Senki sem vette észre, hogy lemaradt.

Az erős, tapasztalt, negyven év körüli férfi leugrott a szekérről, és a törött kerékhez lépett. Szerencsére magával hozta a megjavításához szükséges szerszámokat, de így is beletelik egy pár órába, mire helyrehozza. Remélte azonban, hogy a többiek hamarosan észreveszik az eltűnését, és megvárják valahol. Esteledett, ezért így is, úgy is hamarosan le kell táborozniuk éjszakára.

Épphogy csak hozzálátott a barkácsoláshoz, különös hangokra lett figyelmes, melyek az erdő mélyéről szűrődtek ki. Először csak halk morajlás, majd valami mély, nyugtalanító zörej, mintha maga a föld sóhajtana az embereket ért csapás miatt. Elek János felkapta a fejét, és tekintete a barlang felé irányult, melynek sötét szája a közelben tátongott. Az üreg gyomrából egyre tisztábban hallatszottak a különös, egyenetlen, nyikorgó zajok, amelyek mintha valami élőlény közeledtét jelezték volna.

A kopaszodó férfi szíve hevesen dobogott, de kíváncsisága nem hagyta nyugodni. Óvatosan közeledni kezdett a bejárathoz. A sötét barlangból hűvös, nyírkos levegő áramlott, amely libabőrt váltott ki nála. A hangok egyre tisztábban hallatszottak. Belépett a hosszú járatba, de csak addig, ameddig még behatolt a búcsúzó nap halvány fénye.

Hirtelen valami megmozdult a sötétben. Elek János megdermedt, és próbálta azonosítani a mocorgás és az azzal járó

nesz forrását, de a következő pillanatban valami hideg, nyálkás a bokája köré fonódott. Nem volt ideje küzdeni ellene, mert az a valami magával rántotta a barlangba. A férfi fájdalmas üvöltése még egy ideig visszhangzott a cseppkövekkel borított falak között, majd ismét csend lett.

III

A karaván fokozatosan egyre mélyebbre hatolt az erdőbe, miközben egyre sötétebb lett. Amikor az égbolton megjelentek a csillagok, lágy szellő kezdte simogatni a leveleket. A fák között néha-néha bagoly huhogása törte meg a csendet, a lovak körül pedig denevérek repkedtek.

A gróf mereven ült a kabinban, miközben tekintete előre szegeződött, gondolatai a kastély falai között maradtak. Minden kanyar, minden zökkenő mintha egyre messzebb, a bizonytalanság felé taszította volna őket az otthonuktól. Katalin grófné szorosán magához ölelte a gyermekeit, akiket álomba ringatott a hintó himbálózása.

Amint egy mély, katlanszerű völgybe jutottak, az erdő hirtelen alakot öltött. A buján zöldellő lombkoronákat levelek nélküli ágak váltották fel, melyek elszáradt törzsekből nyúltak ki. A fák eltorzult, fekete sziluettjei olyanok voltak, mintha maga a halál keze formálta volna őket. A fű kipusztult, a levegő nehézzé vált, élőlényeknek itt nyoma sem volt. A lovak egyre idegesebbek lettek; kezdetben orrlyukaik kitágultak és nyugtalanul fújtattak, később azonban már heves nyerítésbe fogtak.

A hintó egyszer csak heves rántás közepette megállt. Ez a gyermekeket is felébresztette, azonban az anyjuk biztosította őket afelől, hogy nincs baj. Gróf Tárnay István kiszállt, miközben a családját bent marasztalta, majd még mielőtt megkérdezhetné volna a kocsistól, mi történt, ledöbbsent a látvány miatt.

- Hol az ördögben vagyunk? Mi ez a hely? - kérdezte, tekintetével a hátborzongató környezetet pásztázva.

- Nem tudom, kegyelmes uram, az erdő hirtelen megváltozott. Mintha tűz pusztított volna itt, vagy talán valamiféle ragályos kór támadta meg a növényzetet - mondta Bácshegyi Imre jószágigazgató, aki az imént szállt ki a hintó előtt álló konflisból, amelyik már több órája a kocsikaraván élén haladt.

Bácshegyi az ötvenes éveinek elején járó, alacsony, köpcös férfi volt, kinek arcvonásait megkeményítette a számos megpróbáltatás, amit az évek során el kellett szenvednie. Leginkább nevének elvesztése szőtt ráncokat az arcán, akit lovak tapostak agyon. Szürkülő haja alatt éles tekintetű szemek meredtek a világra, szakálla pedig olyan szájat övezett, amelyen a mosoly csak nagyritkán vendégeskedett. Minden egyes szava súlyt hordozott, ezért a gróf megbízott az előérzeteiben. Ráadásul rendkívül megbízhatóan irányította a birtok működését és biztosította annak hosszú távú gazdasági sikerességét. Posztómellényt, gyapjú nadrágot és bőrcsizmát viselt; öltözéke tökéletesen alkalmas volt a meleg nyári napokon végzett munkához.

- Szerintem forduljunk vissza - javasolta a jószágigazgató, kinek arcán aggodalom ült. - Rossz előérzetem van.

- Talán igaza van - helyeselt a gróf -, jobb lesz, ha elhagyjuk ezt az átkozott völgyet.

Ekkor Bácshegyi Imre észrevette a hiányosságot. Így szólt:

- Várjunk csak! Hol van Elek János? Ő zárta a sort.

- Tulajdonképpen mikor maradt le? - kérdezte Tárnay István. Kisvártatva hozzátette: - Szerintem várjuk meg itt. Ha letérünk az útról, sosem talál ránk.

- Ez igaz - helyeselt a jószágigazgató.

Nem messze tőlük egy elhagyatott kőépületet pillantottak meg, melynek düledező falai már több évtizede nem láttak emberi kezet. A cseréptető néhol beszakadt, az ablakok nagy része betört, a bejáratot pedig szinte teljesen benőtte a növényzet. Eldöntötték, hogy körülnéznek odabenn, és ha szálásra alkalmas, menedékként használják majd éjszakára.

A kocsik leparkoltak a rideg, komor légmentes épület főhomlokzata előtt, majd az utasok lassan kiszálltak. A halálos csendet csak a lépteik zaja törte meg. Lámpásokkal világítottak a lábuk elé, de így is volt mit csinálniuk, hogy átverekedjék magukat a törmelékeken. Belépve a bejárati ajtón, dohos, penészes szag csapta meg őket. A nagyjából százesztendő, törött bútorokat vastag porréteg borította, a padlódeszkák minden lépésüknél nyikorogtak, a falak repedésein keresztül hűvös levegő szivárgott be.

- Itt biztonságosan átvészeljük az éjszakát, reggel pedig

továbbmegyünk – mondta a gróf, látván neje és gyermekei kétségbeesett tekintetét.

Ekkor még nem tudta, hogy ez a hely bármilyen, csak nem biztonságos.

IV

A helyiségek elrendezéséből és berendezéséből ítélve a földszintes épület egykoron fogadóként funkcionált. Talán régen még kényelmes is volt, ám jelen esetben ezt már nem lehetett róla elmondani. A szobákban kopott, szakadt ágyak és rozoga szekrények álltak. A nagyteremben törött lábú asztalok és felborított székek tanúskodnak az egykori pezsgő élet nyomairól.

A jószágigazgató feltöltött puskával a kezében körbejárta a fogadót, hogy meggyőződjön róla, nem fenyegeti itt őket veszély. A hintó kocsisa, az inas és a két szobalány a szobákat készítették elő, hogy valamelyest méltó körülményeket teremtsenek a grófi családnak. Mivel a konyha időközben használhatatlanná vált, a szakácsnő a nagyterem törmelékekkel teli méretes kandalójában rakott tüzet, felállította benne a katlant, majd hozzálátott a leves főzéséhez, hogy a társaság ne maradjon éhen. A gyerekek közben a padlón szétszórt lomokat nézegették. A gróf a nejével együtt a tágas helyiség egyik sarkában telepedett le az egyetlen ép-ségben maradt asztalnál, és a jövőbeli terveikről társalogtak.

– Eldöntötte már, mi lesz az úticélunk? – kérdezte a grófnő a férjétől.

- A szomszédos Torna vármegyébe megyünk Koós Károly nagybirtokos kastélyába. Jóbarátom, így biztosan befogad minket egy időre. Ott pedig majd kitaláljuk, hova tovább - felelte a férfi.

- Gondolja, ott jobb a helyzet?

- A birtoka egy kis falu szélén terül el, ami nagy előny. Bár azon a vidéken is nagyban tizedel a kolera, eddig még nem tört ki náluk a lázadás, ezért ott legalább attól meg leszünk kímélve.

Ekkor az egyik szomszédos helyiségből, amely egykoron raktár lehetett, csörömpölés zaja szűrődött ki. A nagyteremben tartózkodók - a gróftól kezdve a szakácsnőig - mind összerezzentek. Épp abban a pillanatba vonult be Bácshegyi Imre, így ő is hallotta; a zaj irányába szegezve puskájának csövét, majd lassú, megfontolt léptekkel közeledni kezdett a raktár felé. Gróf Tárnay István szorosan a nyomában volt, mivel nem volt az az ijedős fajta; vezéregyéniségként olyan belső erővel és elszántsággal rendelkezett, amellyel képes volt összetartani egy csoportot és megvédeni a hozzátartozóit.

A jószágigazgató óvatosan kitérte az ajtót, amely nyikorogva fordult el a zsanérjain, majd belépett. A sötét helyiségben törött faládák és hordók sorakoztak, körülöttük pedig szétszórt üvegszilánkok heverték. Tárnay és Bácshegyi szíve vadul dobogott, ahogy egyre inkább rájuk vetült az ismeretlentől való félelem árnyéka.

Az egyik láda mögül hirtelen egy harminc év körüli férfi

ugrott ki felemelt kezekkel.

- Ne lőjön, ne lőjön! - könyörgött.

- Ki maga, és mit keres itt? - kérdezte szigorú hanglejtéssel a jószágigazgató.

- A nevem Lázár Károly, és a járvány elől menekülök. A családomat elveszítettem, így nem volt miért maradnom. Pár napja érkeztem, azóta itt húzom meg magam.

Lázár közepes termetű, jóképű, rövid barna hajú fickó volt. Finoman metszett, mégis markáns arcvonásai határozottságot sugároztak, barátságos barna szemeiben időnként titokzatosság is villant. Jól szabott krémszínű inget, fekete mellényt és nadrágot viselt, csizmájára vastag rétegben sár tapadt. Lassan kilépett a raktárból, majd leült az egyik székre, miközben a puska csöve mindvégig rá szegeződött. A nagyteremben tartózkodók körbeállták, majd úgy meredtek rá, mintha a Holdról érkezett volna.

- Most szedi a cókómóját, és elmegy máshová! - utasította Bácshegyi. - Eme fogadó ma éjjel kizárólag a főméltóságú gróf úrnak és családjának fog menedéket nyújtani. Nem akarunk kockáztatni holmi csavargókkal.

- De hát nincs hová mennem. Azonkívül messze környéken nincs lakott település - visszakozott Lázár Károly.

A jószágigazgató ekkor felhúzta a puska kakasát, amivel nyomatékosította a követelését. Ezzel is jelezte, hogy nem tűr ellentmondást. Bármit megtett volna, hogy megvédje a grófi családot.

Abban a pillanatban odakintről jövő hátborzongató han-

gok kakofóniája ütötte meg a fülüket. A nyikorgás, zörgés, morgás és a kaparás zajába hamarosan fájdalmas lónyerítés is vegyült. Mintha valamilyen hatalmas lény garázdálkodna az épület előtt.

A gróf az egyik faládához ugrott, amelyet nemrégiben a hintó tetejéről hoztak be a szolgálok, majd kivette belőle a vadászpuskáját. Miután odaszólt a nejeinek, hogy semmiképp se mozduljon innen a gyermekekkel, Bácshegyivel együtt kiviharzott. A fogadó előtt aztán szédületes látvány fogadta őket. A lovaik eltűntek, csak egyetlen egy maradt, annak is csak a teteme. Csakhogy az elpusztult állatot megnyúzták, a bőrét tökéletes precizitással fejtették le a húsról.

– Mi a fene történt itt? Mi okozhatta ezt? – kerekedett el Tárnay szeme. – Hová lettek a lovak?

A jószágigazgató egyetlen szót sem tudott magából kipréselni, csak tátott szájjal meredt a tetemre.

– Ments meg minket, Urunk! – szólalt meg Lázár Károly a hátuk mögött, aki közben kilépett az ajtón.

Az égbolton szokatlanul gyorsan gyülekeztek a viharfelhők, melyekből néhány másodperc múlva duzzadt esőcseppek hullottak alá. A hajukba belekapott a szél, amely a vihar előjelét hordozta. Nemsokára villámok cikáztak a fejük fölött, és dobhártyát szaggató mennydörgéssel fitogtatták erejüket. A három férfi beszaladt az épületbe, majd asztallapokkal eltorlaszolták az ajtót. De hiába, mert a közelgő veszélyt ez sem tudta elzárni előlük.